

§ 366

Nollvision mot våld i nära relationer

KSN-2021-02883

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** anta en nollvision mot våld i nära relationer uttryckt som att ”I Uppsala blir ingen utsatt för våld i nära relationer, och alla får själva bestämma över sitt liv och sin kropp”,
2. **att** uppdra till kommunledningskontoret att i samverkan med socialförvaltningen tillse att det finns rutiner för att fånga upp förekomsten av våldsutsatthet hos medarbetare i Uppsala kommun,
3. **att** kommunledningskontoret i samverkan med socialförvaltningen tar fram kompetensutveckling när det gäller barns stärkta rätt till skydd för att öka kunskapen om den nya lagstiftningen i den kommunala organisationen, samt
4. **att** ovanstående arbetas in i kommande revideringar av berörda styrdokument.

Sammanfattning

Arbetet mot våld i nära relationer har sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Ingen människa har rätt att kontrollera, hota, slå eller trakassera någon annan människa, inom eller utom familjen. Våld i nära relationer är ett samhällsproblem och inbegriper både rättsliga, sociala och hälso- och sjukvårdsaspekter.

En nollvision mot våld i nära relationer kan öka kännedomen om problemen och öppna upp det offentliga samtalet. Den kan bidra till att fler vågar prata om sina erfarenheter och att samtalstonen kan förändras på både arbetsplatser och i skolan. En nollvision skickar en signal, både till kommunorganisationen och till det omgivande samhället, och är ett viktigt styrmedel för kommunens arbete.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 25 oktober 2021

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2021-11-16

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2021-10-25

Diarienummer:
KSN-2021-02883

Handläggare:
Gro Hansen, Sofia Venemalm

Nollvision mot våld i nära relationer

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** anta en nollvision mot våld i nära relationer uttryckt som att ”I Uppsala blir ingen utsatt för våld i nära relationer, och alla får själva bestämma över sitt liv och sin kropp”,
2. **att** uppdra till kommunledningskontoret att i samverkan med socialförvaltningen tillse att det finns rutiner för att fånga upp förekomsten av våldsutsatthet hos medarbetare i Uppsala kommun,
3. **att** kommunledningskontoret i samverkan med socialförvaltningen tar fram kompetensutveckling när det gäller barns stärkta rätt till skydd för att öka kunskapen om den nya lagstiftningen i den kommunala organisationen, samt
4. **att** ovanstående arbetas in i kommande revideringar av berörda styrdokument.

Ärendet

Arbetet mot våld i nära relationer har sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Ingen människa har rätt att kontrollera, hota, slå eller trakassera någon annan människa, inom eller utom familjen. Våld i nära relationer är ett samhällsproblem och inbegriper både rättsliga, sociala och hälso- och sjukvårdsaspekter.

En nollvision mot våld i nära relationer kan öka kännedomen om problemen och öppna upp det offentliga samtalet. Den kan bidra till att fler vågar prata om sina erfarenheter och att samtalstonen kan förändras på både arbetsplatser och i skolan. En nollvision skickar en signal, både till kommunorganisationen och till det omgivande samhället, och är ett viktigt styrmedel för kommunens arbete.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret och enheten för strategiskt stöd, socialförvaltningen.

Barn- och jämställdhetsperspektivet är en central del i ärendet. Våld i nära relationer är ett problem för hela samhället som medför stora kostnader i pengar och mänskligt lidande. Våld kan drabba alla, men vissa grupper är långt mer utsatta än andra, och våld i nära relationer är ytterst ett uttryck för bristande jämställdhet.

Barn tillhör en av de mest sårbara grupperna i samhället. Barn i familjer där det förekommer våld riskerar allvarlig fysisk och psykisk ohälsa.

Föredragning

Våld i nära relationer är ett samlingsbegrepp som omfattar såväl fysiskt som psykiskt och sexuellt våld, samt olika former av hot, utnyttjande och förtryck. Våld i nära relationer pågår ofta i det tysta. Det kan vara maken, sambon eller partner som slår och våldet utövas ofta i hemmet. Det är ett samhällsproblem och orsakar stort lidande.

Kommunen har sedan flera år tillbaka en organisering och resurser för att arbeta mot våld och hedersvåld. I kommunen finns strategiska funktioner på socialnämnden för det kommunövergripande arbetet mot våld i nära relationer.

Socialnämnden har ett uppdrag att föreslå hur arbetet mot mäns våld mot kvinnor kan följas upp och redovisas till nämnden. Socialnämnden ska bland annat beskriva det samlade arbetet mot mäns våld mot kvinnor vilket inbegriper hur det interna såväl som externa arbetet samordnas. Inom ramen för uppdraget ska nämnden föreslå hur arbetet mot mäns våld mot kvinnor kan förbättras och utvecklas.

Socialnämnden har inrättat ett hedersresursteam på myndighetssidan i syfte att snabbt kunna omhänderta alla ärenden och orosanmälningar som inrapporteras som hedersrelaterade. Teamets funktion är utredning och inom teamet finns specialistkompetens när det gäller våldsutsatta hedersutsatta barn och ungdomar.

Socialnämnden har därutöver i samverkan med Länsstyrelsen i Uppsala län bildat hedersresursteam för kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Omfattande kompetensutveckling har genomförts i kommunen de senaste åren. Särskilt utsedda våldsombud från arbetsmarknads-, social-, omsorgs- och äldreförvaltningen har fått genomgå längre utbildningar. En tydlig effekt av utbildningsinsatserna har blivit en ökad samsyn och samverkan mellan förvaltningar och enheter.

I socialnämndens grundutbildning för nyanställda ingår det att medarbetarna ska genomföra Nationellt Centrum för Kvinnofrids (NCK) och länsstyrelsens webbutbildning om våld i nära relation samt motsvarande avseende hedersrelaterat våld och förtryck. Under våren 2021 har en uppdragsutbildning genomförts till utvalda medarbetare inom äldrenämnden. Utbildningen har innefattat att ta fram rutiner för arbetet med våldsutsatta äldre.

Kommunen samverkar också sedan flera år tillbaka med och ger stöd till lokala organisationer. Som exempel kan nämnas Uppsala kvinnojour, Uppsala tjej- och transjour, Uppsala stadsmissions Kvinnobyrå, Mottagningen mot våld i nära relationer i Uppsala (MVU) och ingått idéburet offentligt partnerskap med såväl Tjejs Rätt i Samhället (TRIS) och Uppsala stadsmission. Genom det utökade partnerskapet med

TRIS har ett metodmaterial tagits fram för skolor, med syftet att hjälpa lärare att upptäcka och hjälpa utsatta elever.

Som inriktning för kommunens samlade arbete finns sedan år 2017 det av kommunfullmäktige antagna Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer. Programmet har fem målområden som beskriver styrning och organisering av kommunens arbete, kompetens- och metodutveckling, det våldsförebyggande arbete, skydd och stöd för de som utsätts och slutligen stöd och behandling för våldsutövare. Förslaget till nollvision hämtas från det befintliga programmet. Med aktualiserat fokus kan visionen användas som utgångspunkt i för de uppdrag som föreslås ges till kommunledningskontoret i samverkan med socialförvaltningen i ärendet.

Programmet har i den årliga programuppföljningen bedömts ha fortsatt aktualitet och att inga revideringar av programmet behöver göras. Däremot visar uppföljningen att kommunen inom vissa målområden ligger långt framme medan andra områden kräver ytterligare utveckling. En nollvision mot våld i nära relation behöver ha fokus på de områden där kommunen behöver lägga extra kraft.

Ett exempel på område som behöver utvecklas ligger inom arbetsgivarområdet. Kommunen behöver inte bara i verksamheten upptäcka brukare, elever, klienter som utsätts för våld utan också medarbetarna i den egna organisationen.

Kommunen är den största arbetsgivaren i Uppsala, med mer än 18 000 medarbetare. Precis som arbetsgivaren har ett ansvar för sjukdom, missbruk och andra situationer som påverkar arbetsförmågan och arbetsmiljön, ska det vara en del av arbetsgivaransvaret att upptäcka och ställa relevanta frågor vid misstanke om förekomst av våld. Kommunen har unika förutsättningar genom medarbetarsamtal och medarbetarenkäter att fånga upp förekomsten av våldsutsatthet.

Ytterligare ett område där kommunen behöver höja kunskapsnivån i organisationen rör barn. Från och med 1 juli i år är det straffbart att låta barn bevittna våld i nära relation. Kännedom om den nya lagen behöver öka hos medarbetarna. Kunskapen om barns rätt till skydd behöver stärkas.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen till beslut medför inga ökade kostnader utan genomförs i samverkan med nämnder och bolagsstyrelser och bedöms rymmas inom befintliga ekonomiska ramar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 25 oktober 2021

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör